

Εκμετάλλευση ανθοφοριών του χειμώνα

Αγράμπελη ή κληματίδα η κιρρώδης (Clematis cirrhosa)

- ▶ Η κληματίδα η κιρρώδης είναι ένα αναρριχώμενο φυτό που ανθίζει το Χειμώνα.
Αναρριχάται μόνο σε πουρνάρια παρέα με τον αρκουδόβατο (ένα άλλο αναρριχώμενο φυτό). Οι μέλισσες την επισκέπτονται για το νέκταρ και την άσπρη γύρη της. Μια γύρη πολύ σημαντική για ένα καλό ξεκίνημα. Μελίσσια που κεραφίζουν στις αλκυονίδες πολύ δύσκολα χάνονται το Χειμώνα.

Αγριόκροκος (Crocus sp.)

- ▶ Βολβόριζα φυτά τα οποία ανθίζουν τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο με μόνο υπέργειο τμήμα το ανθοφόρο στέλεχος. Όμορφα λουλούδια που προσελκύουν τις μέλισσες για τη γύρη και το νέκταρ ενίοτε.
- ▶ Τα μελισσοσμήνη εκτρέφουν γόνο σε μια εποχή κρίσιμη για την ανανέωση του πληθυσμού. Σε εκτάσεις που δεν οργώνονται και δεν χρησιμοποιούνται ζιζανιοκτόνα, ο αγριόκροκος είναι συνηθισμένο είδος της Ελληνικής μελισσοκομικής χλωρίδας.

Αγριοράδικο (*Taraxacum officinalis* Weber)

- ▶ Πολυετές αυτοφύες φυτό που φυτρώνει σε όλο τον κόσμο και φτάνει τα 25 εκατοστά ύψος . Αυτοφύεται σε ακαλλιέργητους αγρούς και σε λιβάδια σαν ζιζάνιο.
- ▶ Δίνει νέктar για 2 περίπου εβδομάδες αλλά κυρίως μεγάλες ποσότητες γύρης, η οποία είναι πορτοκαλί χρώματος αλλά η θρεπτική της αξία είναι μειωμένη.
- ▶ Έχει μεγάλη περίοδο ανθοφορίας, ανθίζει από μέσα Νοεμβρίου έως τέλη Μαΐου και δουλεύει ακόμα και με χαμηλές θερμοκρασίες περιβάλλοντος σηματοδοτώντας την έναρξη εκτροφής γόνου στα μελίσσια.
- ▶ Η περίοδος μελιτοφορίας επιμηκύνεται από ζεστές ημέρες.

Αμυγδαλιά (Prunus dulcis (Myller)

- ▶ Η αμυγδαλιά είναι ένα σπουδαίο μελισσοκομικό δέντρο και σηματοδοτεί την έναρξη της επερχόμενης Άνοιξης αλλά και την έναρξη της μελισσοκομικής περιόδου.
- ▶ Η αμυγδαλιά ανθίζει πρώτη, από τέλος Ιανουαρίου έως και το Μάρτιο ανάλογα με την ποικιλία, και είναι πολύ σημαντική για τις μέλισσες και τη μελισσοκομία, γιατί δίνει άφθονη γύρη με πολύ υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες και νέκταρ και βοηθά στην ανάπτυξη του μελισσιού όταν αυτό λόγω του χειμώνα είναι αδύναμο με λίγο πληθυσμό και παράγει πολύ γόνο.
- ▶ Αμυγδαλιά και μέλισσες, αιώνες τώρα μαζί, συνεργάζονται αρμονικά προαναγγέλλοντας ένα καινούργιο ξεκίνημα κάθε χρόνο.

Ανεμώνη στεφανωματική (Anemone coronaria),

- ▶ Η **ανεμώνη** ή ανεμώνη πολυετές φυτό, αγγειόσπερμο, δικοτυλήδονο φυτό είναι εξαπλωμένη σε ολόκληρο τον κόσμο, είτε ως αυτοφυής είτε ως καλλιεργούμενη, αλλά βασικά βρίσκεται στις δασικές εκτάσεις και τα λιβάδια των βόρειων και εύκρατων περιοχών.
- ▶ Βροχερός και ήπιος χειμώνας ευνοεί την πρώιμη άνθισή τους το χειμώνα έως και τους πρώτους μήνες της άνοιξης.
- ▶ Τα μεγάλα εντυπωσιακά λουλούδια της ανεμώνης, προσελκύουν τις μέλισσες για τη γύρη που προσφέρουν. Λόγω εποχής ανθοφορίας έχουν μελισσοκομικό ενδιαφέρον.

Βρούβα, Λαψάνα, Σινάπι, (Sinapis alba)

- ▶ Ετήσιο φυτό με ύψος 50-100 εκ. και διακλαδισμένο βλαστό με τρίχες. Απαντάται σε καλλιεργούμενα και χέρσα χωράφια με αυξημένο ασβέστιο σε ολόκληρη την Ελλάδα.
- ▶ Τα άνθη είναι κίτρινα και σχηματίζουν ταξιανθία βότρυ. Ανθίζει από μέσα Δεκεμβρίου έως τέλη Μαΐου.
- ▶ Δίνει νέκταρ και γύρη.

Δενδρολίβανο (Rosmarinus officinalis)

- ▶ Το δενδρολίβανο είναι άριστο χειμωνιάτικο μελισσοκομικό φυτό πολύ ανθεκτικό στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Την ίδια ανθεκτικότητα παρουσιάζει και η ανθοφορία του, δεν επηρεάζεται εύκολα από δυνατούς ανέμους ή χαμηλές θερμοκρασίες. Το χιόνι, οι πολλές βροχές και οι πάγοι ελάχιστα το επηρεάζουν, αφού μόλις ανεβεί λίγο η θερμοκρασία κατά τις μεσημεριανές ώρες, τα λουλούδια μπορούν και προσφέρουν γύρη.
- ▶ Το δενδρολίβανο θεωρείται από τους μελισσοκόμους σπουδαίο μελισσοκομικό φυτό γιατί στην πολύ δύσκολη εποχή του χειμώνα είναι ανθισμένο και βοηθά τα μελίσσια να βγουν στην άνοιξη δυνατά, αφού προσφέρει, νέκταρ και καλής ποιότητας γύρη.

Κρασιά (Cornus mas)

- ▶ Η **κρασιά** είναι φυλλοβόλος θάμνος που μπορεί να διαμορφωθεί σε μικρό δέντρο.
- ▶ Η κρασιά ανθίζει πριν την εμφάνιση των φύλλων, ενώρις τον χειμώνα (Ιανουάριο-Φεβρουάριο). Η άνθηση της κρασιάς διαρκεί περίπου 45-50 ημέρες είναι δε πολύ όμορφο δένδρο κατά την άνθηση.
- ▶ Πολύτιμο μελισσοκομικό δένδρο βοηθητικής ανθοφορίας για τα μελίσσια μας.
- ▶ Είναι από τα πρώτα που προσφέρουν τροφή στις μέλισσες και αν οι συνθήκες είναι κατάλληλες μπορεί να βοηθήσει πολύ στην πρώιμη ανάπτυξη των μελισσιών.
- ▶ Σαν μελισσοκομικό φυτό η κρασιά είναι πραγματικός θησαυρός. Με τις πρώτες ακτίνες του ήλιου, λειτουργεί σαν σφουγγάρι, μαζεύεται ολόκληρο μελίσσι στα άνθη του, σχεδόν από το πρωί μέχρι το απόγευμα. Δίνει μεγάλες ποσότητες φρέσκιας γύρης μέσα στον χειμώνα.
- ▶ Πραγματική ώθηση για τα μελίσσια σε κάθε μελισσοκομείο που ευρίσκεται κοντά σε κρασιές.

Κρόκος, Αγριόκροκος (Crocus sp.)

- ▶ Βολβόριζα φυτά τα οποία ανθίζουν τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο με μόνο υπέργειο τμήμα το ανθοφόρο στέλεχος. Όμορφα λουλούδια που προσελκύουν τις μέλισσες για τη γύρη και το νέκταρ ενίοτε.
- ▶ Τα μελισσοσμήνη εκτρέφουν γόνο σε μια εποχή κρίσιμη για την ανανέωση του πληθυσμού.
- ▶ Σε εκτάσεις που δεν οργώνονται και δεν χρησιμοποιούνται ζιζανιοκτόνα, ο αγριόκροκος είναι συνηθισμένο είδος της Ελληνικής μελισσοκομικής χλωρίδας.

Κρόκος (Crocus sieberi)

- ▶ Ανθίζει από Αρχές Νοεμβρίου έως αρχές Ιανουαρίου.
- ▶ Καλό μελισσοκομικό φυτό.
- ▶ Δίνει νέκταρ και γύρη.

Μεσπιλιά ή Μουσμουλιά (Mespilus japonica)

- ▶ Καρποφόρο δέντρο που χρησιμοποιείται και ως καλλωπιστικό.
- ▶ Από τους πλέον πτωχούς μήνες του έτους είναι ο Νοέμβριος. Δύσκολα μπορεί να ξεχωρίσει κανείς ένα ,δύο μελισσοκομικά φυτά αποκλειστικά αυτής της εποχής. Ίσως η μουσμουλιά που σηματοδοτεί την έναρξη του μελισσοκομικού χειμώνα να είναι τελικά το πιο αντιπροσωπευτικό φυτό αυτού του μήνα για τη χώρα μας. Τα λουλούδια της μουσμουλιάς είναι πολύ ανθεκτικά στα καιρικά φαινόμενα, βροχή, αέρας, άλλωστε η εποχή άνθισης χαρακτηρίζεται από ευμετάβλητο καιρό, προσελκύουν πολλά είδη εντόμων, κυρίως όμως μέλισσες και βομβίνους.
- ▶ Προσφέρουν νέктar και γύρη. Το χρώμα της γύρης στα πόδια της μέλισσας είναι ωχρό-κίτρινο. Η διάρκεια της ανθοφορίας κλιμακώνεται σε μεγάλο χρονικό διάστημα, πέραν του μηνός, εξαιτίας της σταδιακής άνθισης και της μεγάλης διάρκειας ζωής των λουλουδιών.

Ξυνάκι (Oxalis spp) Ξυνήθρα, οξαλίδα, αγριολάπαθο

- ▶ Ετήσια πόα , Ζιζάνιο των ελαιώνων, βολβόριζο, δυσκολοεξόντωτο.
- ▶ Το ότι είναι και δυσκολοεξόντωτο ζιζάνιο αποτελεί και πλεονέκτημα για την μελισσοκομία αφού η χειμωνιάτικη ανθοφορία του, είναι κάθε χρόνο σταθερή, προσφέροντας γύρη και νέκταρ στις μέλισσες για πρώιμη ανάπτυξη.
- ▶ Άλλωστε οι περιοχές που έχει έντονη παρουσία η οξαλίδα (Κρήτη και Πελοπόννησος) ενδείκνυται για χειμερινή δραστηριότητα δηλ. εκτροφή γόνου κ.λ.π. για εκμετάλευση πρώιμων ανθοφοριών (π.χ. πορτοκάλι).
- ▶ Η ανθοφορία της διακόπτεται με το φρεζάρισμα του Μαρτίου.

Τσιντόνια (Chaenomeles speciosa)

- ▶ Γνωστή ως Ιαπωνικό κυδώνι ή καλλωπιστική κυδωνιά ή λουλουδένιο κυδώνι ή Magua στην παραδοσιακή Κινέζικη ιατρική είναι ένα θαυμάσιο καλλωπιστικό μελισσοκομικό φυτό του χειμώνα απ' τον οποίο έχουμε τα πρώτα λουλούδια της άνοιξης.
- ▶ Δίνει πολλή γύρη την εποχή που την χρειάζονται πολύ τα μελίσσια. Είναι ένα ακανθώδες φυλλοβόλο ή ημισειθαλής θάμνος προερχόμενος από την Ανατολική Ασία.
- ▶ Ανθίζει από τα μέσα Ιανουαρίου (στη νότια χώρα)-μέσα -τέλη Φλεβάρη (στην βόρεια χώρα) (για 1,5 μήνα περίπου!!). Ανθίζει σε γυμνά κλαδιά κάτι που κάνει την Τσιντόνια να φαίνεται εντυπωσιακή από απόσταση.
- ▶ Τα λουλούδια είναι συνήθως κόκκινα.

Μολόχα (Malva sylvestris)

- ▶ Από τα πιο συνηθισμένα αγριολούλουδα της ελληνικής υπαίθρου. Διετής ή πολυετής αυτοφυής πόα, γνωστή περισσότερο ως ζιζάνιο.
- ▶ Σε πρώιμα μέρη οι ετήσιοι βλαστοί εμφανίζονται νωρίς το χειμώνα, τα πρώτα λουλούδια από τις αρχές Φεβρουάριου, ενώ η ανθοφορία συνεχίζεται καθώς συνεχίζεται η αύξηση των βλαστών μέχρι και τον Οκτώβριο. Τα λουλούδια της με τα μεγάλα κυανοειδή πέταλα προσελκύουν τις μελισσες προσφέροντας νέктar από τα νεκτάρια που βρίσκονται στη βάση των πετάλων. Το γεγονός αυτό υποχρεώνει τις μέλισσες να στρέφονται γύρω και πάνω στους ανθήρες μαζεύοντας έτσι με τις τρίχες που καλύπτουν το κεφάλι και τον θώρακα άσπρα σαν 'αλευρωμένα'.
- ▶ Είναι χαρακτηριστικό ότι σε καμία από τις φωτογραφίες δεν θα δούμε γύρη αποθηκευμένη στις τσέπες (άρα εκούσια συλλογή) αλλά να στέκεται στο τρίχωμα (άρα ακούσια συλλογή). Αυτό οφείλεται στο σχήμα του άνθους, που αναγκάζει τη μέλισσα να έρθει φέρει σε επαφή το κεφάλι και το θώρακα της με τη γύρη, κατά τη συλλογή του.

Η Ομάδα μας

- ▶ *Άννα Τσέλα*
- ▶ *Ξανθή Λιανού*